

Tiedonsiirto Tuusulan
Pajakoulun ja toisen asteen
ammattillisen koulutuksen
nivelvaiheessa

Tiedonsiirtolomake

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi AMK
Sosiaalipedagoginen aikuistyö
Opinnäytetyö
Helmikuu 2017
Rita Nygren

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

NYGREN, RITA:

Tiedonsiirto Tuusulan Pajakoulun ja
toisen asteen ammatillisen
koulutuksen nivelvaiheessa
- Tiedonsiirtolomake

Sosiaalipedagogisen aikuistyön opinnäytetyö, 35 sivua, 9 liitesivua

Kevät 2017

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli että, Tuusulan Pajakoulusta lähtevän oppilaan opinnot toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa alkavat sujuvasti ja opintojen keskeyttämisen riski pienenee. Tällöin oppilaalla on pienempi vaara syrjäytyä yhteiskunnassa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda Tuusulan Pajakoulun oppilaanohjauksesta vastaaville työntekijöille työkalu, tiedonsiirtolomake. Lomake täytetään pajakoulussa ja se siirtyy opintojen nivelvaiheessa toisen asteen oppilashuollosta vastaavan henkilöstön käyttöön. Tiedonsiirtolomakkeen on tarkoitus hyödyttää oppilasta itseään opintojen alussa ja vastaanottavaa oppilaitosta tuen tarpeen arvioinnissa.

Toimeksiantaja oli Tuusulan kunnan sivistystoimi, joka vastaa perusopetuksesta. Pajakoulu on koko kunnan erityisoppilaita palveleva yksikkö, jonka pedagogia perustuu toiminnallisuuteen.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja sen tietoperusta pohjautuu lähdekirjallisuuden lisäksi asiantuntijahaastatteluihin, Pajakoulun yhdeksäsluokkalaisten teemahaastatteluna toteutettuun empiriseen aineistoon sekä opinnäytetyöpäiväkirjan merkintöihin.

Tiedonsiirtolomake koottiin edellämainittujen tietojen perusteella. Lomakkeen sisältö painottaa oppilaan vahvuuksia ja kuvaa oppilaan koulunkäynnin sujuvuutta ja onnistumisia. Lomakeesta käy ilmi oppimisen haasteet ja tuen tarve.

Asiasanat: Syrjäytyminen, nuorisotakuu, tiedonsiirto, nivelvaihe, oppilaanohjaus, HOJKS

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

NYGREN, RITA:

Communication between Tuusula's
work orientated school and vocational
school
- Communication form

Bachelor's Thesis in social pedagogy for work with adult people
35 pages, 9 pages of appendices

Spring 2017

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to enable a smooth beginning of new studies at vocational school for Pajakoulu pupils and thus decreasing the risk of quitting their studies. Then they are in a smaller danger to be excluded from the society.

The aim of this thesis was to create a communication form for the workers of Tuusula Pajakoulu. The form will be filled in at Pajakoulu and it will be passed on to pupil's welfare services in the vocational school. The aim is that the pupil benefits from it and the new institution can estimate the pupil's need of support.

The commissioner of this thesis was Tuusula municipality and its educational office. Pajakoulu serves pupils who need special education in Tuusula region. The pedagogy used there is functional and work related and it's targeted for 8th and 9th graders.

This thesis was functional and it is based on the source of literature, expert opinions and an empiric material such as a theme interview for Pajakoulu's 9th graders. Some diary notes are used also.

The communication form was assembled based on the facts mentioned above. The form stresses on the pupil's strengths and the fluency of schooling and one's successes during the school year. By the same token pupil's challenges and need for support can be found in the form.

Key words: Exclusion, a youth guarantee, communication, transitional phase, pupil counseling

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1	Tausta ja toimintaympäristö	3
2.2	Työn tarkoitus ja tavoite	5
2.3	Tiedonhankinnan kuvaus	5
3	KOULUTUS SYRJÄYTYMISEN EHKÄISIJÄNÄ	5
3.1	Koulu nuoren elämässä	6
3.2	Syrjäytymisen moniulotteisuus	6
3.3	Nuorisotakuu hallitusohjelmassa ja sen toteutuminen	10
4	NIVELVAIHEEN OHJAUS	10
4.4	Tiedonsiirto perusasteelta toiselle asteelle	10
4.5	Nivelvaihe perusasteelta eteenpäin	13
4.6	Oppilaanohjaus osallisuuden lisääjänä	15
4.7	HOJKS – erityisoppilaan oikeus	17
4.8	Oppilaanohjaus ja HOJKS Tuusulan Pajakoulussa	18
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	21
5.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	21
5.2	Tiedonsiirtolomakkeen muotoutuminen	26
5.3	Eettisyys	28
6	POHDINTA	30
6.1	Yhteenveto	30
6.2	Johtopäätökset	33
6.3	Kehittämisideat	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Tuusulan Pajakoulussa on vuosia panostettu päättöluokkalaisten oppilaanohjaukseen ja tulokset ovat olleet hyviä. Hyrylän koulukeskuksen oppilaanohjaajan arvion mukaan 95 prosenttia tulee valituksi haluamaansa opiskelupaikkaan. Vain aniharva jää ilman jatko-opintopaikkaa ja nykyään nuorisotakuu takaa kaikille opiskelumahdollisuuden (Valtioneuvosto 2016). Perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ilmoittaa etsivään nuorisotyöhön nuoresta, joka on jäänyt ilman jatko-opiskelupaikkaa.

Oppilaan tietojen siirtymisen tarpeellisuus perusasteelta toiselle asteelle on tiedostettu valtakunnallisella tasolla. (Rinkinen & Siipponen 2012,98.) Sama tarve on olemassa myös Tuusulan Pajakoulussa, jossa työskentelen sosiaaliohjaajana ja ohjaan oppilaita jatko-opintojen suunnittelussa. Pajakoulussa tarvitaan uusi viestinnän väline, tiedonsiirtolomake ja toimintamalli, miten ja mitä tietoa siirretään toisella asteelle.

Olemme työyhteisössä pohtineet, että on asioita, jotka me katsomme tarpeelliseksi saattaa toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen tietoon. Tällaisia asioita on esimerkiksi; oppilaan soveltuvuus jollekin alalle, oppilaan henkinen kypsyys ammatillisten opintojen aloittamiseen tai arjen haasteet, johon liittyy usein suuret poissaolomäärät. Toisen asteen ammatilliset oppilaitokset ovat kaivanneet tietoa uusista oppilaista ja tänä vuonna ensimmäistä kertaa erään oppilaan vanhemmat kertoivat huolensa siitä, miten tieto tuen tarpeesta siirtyy seuraavaan oppilaitokseen. He tietävät, ettei heidän lapsensa tuen tarve lopu peruskoulun päättyessä.

Opinnäytetyössä selvitetään koulutuksen merkitystä oppilaan elämässä ja syrjäytymisen ehkäisyssä sekä kuvataan keinoja nivelvaiheen tiedonsiirtoon. Tämä toiminnallinen opinnäytetyö on suunniteltu Tuusulassa sijaitsevan Pajakoulun oppilaanohjauksesta vastaaville työntekijöille, oppilaan vastaanottavalle ammatilliselle oppilaitoksen henkilöstölle ja oppilaalle itselleen. Toimeksiantaja on Tuusulan kunnan

sivistystoimi ja yhteyshenkilönä toimii Hyrylän koulukeskuksen yläasteen rehtori Auli Ruhtinas.

Tiedonsiirtolomakkeen on tarkoitus palvella kaikkia osapuolia: vastaanottava oppilaitos saa tiedon oppilaan tuen tarpeesta, oppilas kiinnittyy opintoihin eikä keskeytä opintoja ja Pajakoulun työntekijät saavat työkalun oppilaan ohjaukseen. Tiedonsiirtolomake toteutetaan konsultaatio- ja oppilashaastatteluiden pohjalta sekä siinä hyödynnetään olemassa olevaa tietoa.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tausta ja toimintaympäristö

Työskenneltyäni pitkään Pajakoulun yhdeksäsluokkalaisten yhteisvalintaan ja jatko-opintoihin liittyvissä tehtävissä, huomasin puutteita tiedonsiirrossa perusopetuksen ja ammatillisen oppilaitoksen välillä. Esiin oli noussut asioita, joista vastaanottavan oppilaitoksen on syytä olla tietoinen ja pohdin miten tätä kokemustietoa voi siirtää ja myöhemmin hyödyntää oppilaan siirtyessä uuteen oppilaitokseen. Opinnäytetyön aihe nousi näistä lähtökohdista sekä ajatuksesta, että omalla työpanoksella voidaan vaikuttaa nuoren tulevaisuuteen ja osallistua nuorisotakuun toteuttamiseen.

Opinnäytetyön aihe on tärkeä, koska se on aidosti työelämälähtöinen ja se hyödyttää monia ja on edelleen ajankohtainen. Monissa kunnissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa on laadittu tiedonsiirtoon käytäntö ja tiedonsiirtolomake, jonka oppilas toimittaa uuteen oppilaitokseen tuentarpeen kartoitusta varten. Tuusulassa ei vielä ole toimintamallia eikä valmista tiedonsiirtolomaketta. Tämä opinnäytetyö antaa Pajakoulun käyttöön tiedonsiirtolomakkeen, jossa on sellaista tietoa, jonka oppilas kokee tärkeäksi ja hyödylliseksi omien opiskelujen sujumuuden kannalta. Lomakkeessa on myös Pajakoulun henkilökunnan mielestä oleelliset, tiedonsiirtoa vaativat asiat sekä vastaanottavan koulun näkökulmasta tarvittavat tiedot. Tämä tiedonsiirtolomake poikkeaa jo olemassa olevista lomakkeista sisällöltään sen kohdennetun tiedon vuoksi. Pajakoulun oppilaille on erityisen tuen päätös eli he saavat erityisopetusta ja heille laaditaan HOJKS.

Tuusulan Pajakoulu on toiminut yli kaksikymmentä vuotta. Se aloitettiin sosiaali- ja sivistystoimen yhteisenä hankkeena peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille, joilla oli suuri riski jäädä ilman päättötodistusta. Koulu on Hyrylän yläasteen alainen, käsittäen kaksi erityisluokkaa 8.-9. luokkalaisille. Oppilaita on vuosittain vaihteleva määrä maksimissaan

kuitenkin 20 henkeä. Aikuisia on neljä, kaksi erityisopettajaa, sosiaaliohjaaja ja koulunkäynnin ohjaaja. Opetusmenetelmät ovat työpainotteisia ja toimintamalli on lähes seurauspedagogiikkaa.

Seurauspedagogiikan on luonut tanskalainen Jens Bay, joka johti Traeningsskolenia vuodesta 1974 lähtien. Koulu oli tarkoitettu rikollisesti ja muulla tavalla häiriökäyttäytyville työttömille nuorille. Peruslähtökohtana Bay (Bay 1991,45.) painottaa, että poikkeavasti käyttäytyvien nuorten tulee oppia toimiessaan olemaan täysin tietoisia toiminnan seurauksista hänen oman tulevaisuutensa ja yhteiskunnan takia. Bayn mukaan nuoret eivät ole pahoja eivätkä sairaita, joten heitä ei tarvitse rangaista tai hoitaa, mutta heiltä puuttuu kasvatus, käytöstavat ja ammattitaito. Taustalla on humanistinen ihmiskäsitys ja tavoite on saada nuoret ymmärtämään, että normien vastaisesti toimimisesta johtuva seuraus on hänen tietoisesti ja vapaasti valitsemansa.

Oppilaat tulevat Pajakouluun hyvin erilaisista perheistä ja taustoista. Heillä on monisyisiä ongelmia ja haasteita. Osalla oppilaista on mielenterveysongelmia, selkeitä oppimisvaikeuksia tai AD/HD ja sen liitännäisoireita. Joinain vuosina päihteet näyttelevät suurta osaa oppilaan elämässä. Pajakoulun pitkäjänteisen tavoite ja tarkoitus on kasvattaa heistä sosiaalisesti pärjääviä, vastuun kantavia yhteiskunnan jäseniä. Jotta he saavat tarvittavat taidot, Pajakoulun työskentelyssä painottuu ensisijaisesti arjessa selviytyminen ja elämänhallinta ja toissijaisesti teoreettiset oppiaineet. Lyhyemmän aikavälin tavoite on saada peruskoulu päätökseen ja jokaiselle jatko-opintopaikka haluamassaan oppilaitoksessa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Tuusulan kunnan sivistystoimi. Yhteyshenkilönä toimii Hyrylän yläasteen rehtori. Opinnäytetyön prosessissa on mukana Pajakoulun muu henkilöstö ja Hyrylän yläasteen oppilaanohjaaja.

2.2 Työn tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on vaikuttaa nuoren elämään pitkällä tähtäimellä. Tarkoituksena on että, opinnot vastaanottavassa oppilaitoksessa alkavat sujuvasti ja opintojen keskeyttämisen riski pienenee. Tällöin nuorella on pienempi vaara syrjäytyä yhteiskunnassa. Opinnäytetyöstä saatu hyöty kohdistuu nuorten tulevaisuuteen.

Tarkoitus on toteuttaa opetus ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasosen esittämää ajatusta siitä, että nuorisotakuun toteuttamiseksi koulutuspolkuja on suunniteltava joustavammiksi ja yksilöllisemmiksi, jotta jokaiselle löytyy mielekäs opiskelu- tai työpaikka.(Valtioneuvosto 2016).

Opinnäytetyön taustalla on käytännön opinto-ohjauksesta noussut tarve parantaa tiedonsiirtoa Pajakoulun ja toisen asteen opintojen nivelvaiheessa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda Tuusulan Pajakoulun oppilaanohjauksesta vastaaville työntekijöille työkalu, tiedonsiirtolomake. Lomake täytetään Pajakoulussa ja se siirtyy opintojen nivelvaiheessa toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen oppilashuollosta vastaavan henkilöstön käyttöön.

Tiedonsiirtolomakkeen on tarkoitus toimia Pajakoulun ja toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen tiedonsiirron välineenä. Välitön hyöty tiedonsiirrosta syntyy vastaanottavan oppilaitoksen oppilashuoltohenkilöstölle. He pystyvät arvioimaan opiskelijan tuen tarpeen ja reagoimaan siihen alusta alkaen. Oppilas saa tarvitsemansa tuen nopeammin. Tuusulan Pajakoulussa tiedonsiirtolomake toimii oppilaanohjauksen työkaluna muun nivelvaiheen tiedonsiirron ohella.

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan vain Pajakoulun erityisopetuksessa olevien oppilaiden ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen nivelvaiheen tiedonsiirtoa.

2.3 Tiedonhankinnan kuvaus

Tietoperusta pohjautuu ajankohtaisiin kirjallisiin aihealueen lähteisiin kuten kirjallisuuteen, artikkeleihin ja luotettaviin Internet- sivustoihin.

Tietoperustan aineisto on rajattu käsittämään vuodesta 2005 eteenpäin julkaistuja lähteitä. Poikkeuksena oli seurauspedagogiikan käsitteen määritelmä, jossa käytin alkuperäissuomennosta vuodelta 1991.

Tiedonhaussa on käytetty tietokantoja kuten Arto, Eric, Google Scholar ja Google. Googlesta löytyi hyvin kirjallisuutta vapaalla sanahauulla.

Suomalaisina hakusanoina käytin

- ”oppilaanohjaus”
- ”tiedonsiirto”

ja englannin kielisenä hakusanana

- ”social exclusion”
- ” pupil counseling”

Englannin kielisiä hakusanoja ja lähdemateriaalia käytin vähän, koska aihe perustaa suomen lainsäädäntöön ja käsitteisiin ja niiden määritelmiin.

Hyödynsin ammattikorkeakoulujen julkaisu alustaa, Theseusta, sekä muita aihetta koskevien väitöskirjojen ja pro gradutöiden lähdekirjallisuutta. Osa tiedosta pohjautuu yhteistyöhön -ja verkostopalaveriihin ja asiantuntija konsultaatiotapaamisiin ja prosessin aikana tehtyihin havaintoihin ja muistiinpanoihin.

3 KOULUTUS SYRJÄYTYMISEN EHKÄISIJÄNÄ

Elämänkulku kuvaa yksilön tai yhteisön elämää ja kokemuksia tietyssä ajassa ja paikassa. Elämä ymmärretään kokonaisvaltaisena, jossa on monenlaisia yhteyksiä. Elämänkululle on ominaista säännöttömyys ja ennakoimattomuus eikä yhteiskunnan instituutiot määrää niitä loputtomiin. Nuori tekee valintoja, oikeita tai vääriä, jotka muotoilevat nuoren polkua aikuisuuteen. Valinnat vaikuttavat siihen miten paljon nuori tarvitsee tukea ja ohjausta kasvussaan yhteiskunnan jäseneksi. Valintoihin vaikuttavat taas monet seikat kuten nuoren persoonallisuus, sosiaaliset taidot, henkinen hyvinvointi ja itsetuntemus. (Kuronen 2010, 97.) Seuraavassa avaan hieman nuoren syrjäytymisen, osallisuuden ja selviytymisen näkökulmia ja sitten selvitän koulun merkitystä nuoren elämässä.

3.1 Koulu nuoren elämässä

Kurosen (2010, 224- 225) tutkimuksen mukaan nuorten koulutussuhteiden merkittävät koulu – ja oppimiskokemukset sekä käännekohdat jäsentävät elämäkertomuksia ja ohjaavat elämänpolkua. Oppimiskokemukset tarkoittavat tilanteita, joissa nuori kokee oppivansa ja sisäistävänsä jonkin asian. Se voi olla teoreettisen tiedon oppimista tai henkistä kypsymistä. Nuori ehkä ymmärtää teorian tai käsillä tekemisen taitamisen heti, henkisen kasvun pystyy refleктоimaan vasta jälkikäteen kun elämäkokemusta on tullut lisää. Oppimiseen vaikuttavat monet tekijät, mutta kannustavan ja osallistavan opetusmallin käyttäminen käskyttävän ja latistavan tyylin sijaan, luo enemmän tarpeellisia positiivisia oppimiskokemuksia. (Kuronen 2010, 204.)

Opettajalla on tärkeä rooli luoda luokan ilmapiiriä ja kouluviihtyvyyttä. Suhde kouluun muodostuu siitä, miten oppilas tuntee yhteenkuuluvuutta ja tuleeko hän hyväksytyksi. Hyvät ja toimivat oppilas-opettajasuhteet ja oppilaiden väliset suhteet vahvistavat ryhmään kuulumista. Opettajilla on suuri työ motivoida heikosti menestyviä ja löyhästi kouluun sitoutuneita oppilaita. Tällöinkin myönteinen palaute ja onnistunut aikuissuhde ovat

tärkeitä ja nuoren tulevaisuuden suhteen ratkaisevia. (Kuronen 2010,201-203.)

3.2 Syrjäytymisen moniulotteisuus

Syrjäytyminen on laaja ja moninainen ilmiö, jolla tarkoitetaan monesti psyykkisaineellista ongelmakokonaisuutta, henkistä eristäytymistä yhteiskunnan normaaleista käytännöistä tai erilaisia päihderiippuvuuksia ja rikollisuuden muotoja (Myrskylä 2012,2). Evan analyysissä Myrskylä (2012,1-8) määrittelee syrjäytyneeksi nuoreksi sellaisen nuoren, jolla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa eivätkä he opiskele tai käy töissä. Syrjäytymisen kovassa ytimessä ovat ne nuoret, jotka eivät ole edes rekisteröityneet työttömiksi työnhakijoiksi. Myrskylän (2012) tutkimuksessa lähestytään syrjäytymistä valtiontalouden ja työllisyyden kautta. Hänen mukaansa syrjäytyminen on nuorten miesten ongelma, erityisesti maahanmuuttajataustaisilla miehillä. Samoin riski syrjäytyä on niillä nuorilla, joiden vanhemmat ovat ulkopuolisia tai työttömiä. Moni huostaan otetuista nuorista syrjäytyy eikä suorita peruskoulun jälkeen muuta tutkintoa. Mitä kauemmin nuori on ulkopuolella eikä suorita peruskoulun jälkeen korkeampaa tutkintoa sitä pienemmäksi koulutuksen suorittamisen todennäköisyys muuttuu.(Myrskylä 2012,1-8)

Ratkaisuksi nuorten syrjäytymiselle Myrskylä (2012,1-8) näkee koulutuksen. Koulutuksen kautta heidät saadaan takaisin työmarkkinoille ja osalliseksi yhteiskuntaan. Hänen mukaansa heikko koulutus on nuorisotyöttömyyden ja muunkin syrjäytymisen tärkein selittäjä.

Vastaus kysymykseen – mitä syrjäytyminen on- ei John Hobcraftkaan löydä helposti sopivasti kuvaavaa määritelmää. Hänen mukaansa syrjäytyminen on enemmän kuin köyhyys vaikka köyhyys on syrjäytymisen avain osatekijä. Syrjäytymien merkitsee enemmän kuin ammattiasemaa tai työllisyyttä. Siihen liittyy muutakin kuin sosiaalisia, taloudellisia psykologisia ja terveydellisiä olosuhteita. Koska olosuhteet muuttuvat iän

mukana niin syrjäytyminen näyttäytyy erilaisena eri ikäkausina. (Hobcraft 2002, 62.)

Nivala (2008,5) korostaa syrjäytymisen käsitteitä ongelmallisena, sillä yksiselitteistä ja yleisesti jaettua määritelmää ei käsitteelle ole sen yleisyydestä huolimatta. Koska kyse on hyvin moni-ilmeisestä – ja ulotteisesta yhteiskunnallisesta ilmiöstä, sen määrän mittaaminen ja tilastollinen esittäminen on vaikeaa. Syrjäytymiskäsitteen ymmärtämiseksi tarvitaan sekä tietoa ihmisen omista kokemuksista omasta elämäntilanteestaan, että havaittavissa olevien olosuhdetekijöiden tarkastelua. Nivala näkee taloudelliseen puoleen ja vain työelämästä syrjäytymiseen huomion kiinnittämisen ilmiötä liian yksinkertaistavana. Yhteiskuntakeskeisen tarkastelun sijaan, lapsia ja nuoria tulisi tarkastella niin, ettei se tuomitse ketään ns. syrjäytymisen kovaan ytimeen vaan tarkastelisi syrjäytymisen ilmiötä nuoren yksilöllisen tilanteen ymmärtämiseen pyrkivästä näkökulmasta. Silloin huomio kiinnitetään tilannetta hallitseviin uhkiin, mutta myös ihmisen mahdollisuuksiin kasvaa ja omaksua valmiuksia selviytyäkseen yhteiskunnassa. Nivala nostaa esiin sosiaalisen syrjäytymisen, joka liittyy ihmissuhteiden puuttumiseen ja sosiaalisten verkostojen heikkouteen. Hänen mukaansa syrjäytyminen on osallisuuden menettämistä. (Nivala 7-9.)

Hämäläinen (2008,21) toteaa osallisuuden olevan jotakin, mikä saavutetaan tiettyjen kasvuprosessien kautta ja niiden prosessien edistäminen on osallisuuden edistämistä. Näin ollen esimerkiksi ammatillinen koulutus tulisi nähdä myös nuorten osallisuuden edistämisenä ja kasvatuksena yhteiskunnan jäsenyyteen eikä vain ammattitaidon tuottamisena nuorelle.

Hämäläinen (2008,30) näkee yksilön osallisuuden tarkoittavan aktiivista kansalaisuutta, kykyä huolehtia itsestä ja läheisistä yhteiskunnan odottamalla tavalla, itsensä kehittämistä koulutuksen ja harrastusten avulla sekä yksilön tunnetta yhteiskuntaan kuulumisesta. Siihen liittyy myös

moraalista kypsyyttä, lainkuuliaisuutta ja vastuullista toimintaa yhteiskunnan jäsenenä.

3.3 Nuorisotakuu hallitusohjelmassa ja sen toteutuminen

Nuorisotakuu on hallitusohjelmassa kaikkia nuoria koskeva työllisyys- ja koulutushanke, jonka tavoitteena on saada uudet sukupolvet täysimääräisesti mukaan yhteiskuntaan koulutuksen ja työn avulla. Torsti (2014) näkee sen toimintakokonaisuutena, jossa julkisen vallan rooli on rajallinen ja toteutuminen edellyttää laajempaa yhteiskunnan osallistumista kuten kuntien ja työnantajien sitoutumista hankkeeseen. Ilman työnantajia ei synny työ- tai oppisopimuspaikkoja eikä ilman kuntien aktiivista otetta synny laajapohjaisia yhteistyöverkostoja, jotka pohtivat alueilla nuorisotakuun toimeenpanoa ja toteutumista. (Torsti 2014, 108 -116).

Torsti (2014) vertaa nuorisotakuuta sateenvarjohankkeeseen, joka kokoaa yhteen lukuisia toimintatapoja, projekteja, nuorisotyötä ja työllisyshankkeita. Nuorisotakuun toteutus kuuluu valtiorahallinnossa peräti viidelle eri ministeriölle. Tulevaisuudessa hän toivoo nuorten saavan palveluita myös ennaltaehkäisevästi. Ministeriöiden välillä on pohdittu yhtenä vastauksena Ohjaamo-mallia eli matalan kynnyksen palvelupistettä nuorille. Ohjaamon tarkoitus olisi tiedottaa, antaa neuvontaa ja ohjausta sekä sieltä saisi tukea elämänhallintaan ja omien valmiuksien kehittämiseen. Tavoitteena on löytää nuorelle opiskelu tai työpaikka. Ohjaamojen yhteyteen, saman katon alle, Torsti (2014) näkee laajan palvelutarjonnan: opinto-ohjauksen, etsivän nuorisotyön osaamisen, työhallinnon palvelut mukaan lukien oppisopimus ja työpajatietouden, sosiaali - ja terveystalvetut sekä Kelan osaamisen.

Koulutustakuu on osa nuorisotakuuta ja tarkoittaa, että jokaiselle peruskoulun päättäneelle nuorelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimus koulutuksessa, työpajatoiminnassa tai muulla tavoin.

Hallituksen asettaman nuorisotakuun tavoitteena on tukea nuorten elämänhallintaa, opintopolkujen rakentumista ja työllistymistä. Lisäksi syvennetään yhteistyötä nuorten tukemisessa ja kootaan hyvät toimintatavat hyödynnettäväksi valtakunnallisesti.

ELY – keskus laatii kuukausittain alueellisesti kunnille ja muille yhteistyötahoille seurannan nuorisotakuun eri osa-alueista.

Seurannoissa tarkastellaan mm. nuorisotakuun piiriin kuuluvien työttömien nuorten määrän kehitystä Uudenmaan alueen kunnissa. Kuinka nuoret sijoittuvat töihin tai koulutukseen sekä alueellisia aktivointiasteita eli kuinka monta aktivointisuunnitelmaa on kunnissa laadittu. (ELY- Keskus 2016)

Valtiovarainministeriön tuore raportti 24.10.2016 selvittää, että 5.1.2015 käynnistynyttä kuntakokeilua on toteutettu vuosien 2015 ja 2016 aikana 16 kunnassa tai kuntaryhmissä, joissa kuntia oli yhteensä 45. Kuntakokeiluja toteutetaan kuudessa toimintamallissa, joista nuorisotakuu on yksi.

Kokeilu on edennyt hyvin ja kunnat ovat pystyneet palvelemaan nuoria moniammatillisissa verkostoissa tai fyysisesti yhteisissä tiloissa – Ohjaamoissa. Tulosten mukaan matalan kynnyksen kävijämäärä on noussut merkittävästi edellisestä raportointikaudesta 3684:stä 27035:een. Pääosa nuorten ohjauksesta koostuu koulutus – ja opiskeluun (33 %) sekä työllistymiseen ja yrittäjyyteen (19%) liittyvästä ohjauksesta. Myös elämänhallintaan liittyvä ohjaus oli merkittävää (22 %). Yhteistyö kokeilukuntien ja TE-toimistojen kesken on nopeutunut ja siten yhä useamman nuoren prosessi etenee nopeammin. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että nuori pääsee toimenpiteeseen, yksilöityyn ohjaukseen esim. työkokeiluun, palkkatuen piiriin tai koulutukseen. (Valtiovarainministeriö 2016)

4 NIVELVAIHEEN OHJAUS

4.1 Tiedonsiirto perusasteelta toiselle asteelle

Vastaus kysymykseen mitä tietoa nivelvaiheessa voidaan siirtää ja kenelle, löytyy suomen lainsäädännöstä. Lait asettavat tietyt toimintaraamit tiedonsiirrolle.

Perusopetuslain 40§:än mukaan:

Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tämän lain, lukiolain(629/1998), ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisesti järjestämään opetukseen, toimintaan tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (Perusopetuslaki 1998/628 luku 8, 40§)

Perusopetuslaki ja julkisuuslaki ohjaavat tiedon antoa ja tiedon saantia kaikessa henkilötietoja käsittelevissä asioissa. Salassapidon tarkoitus on suojata yksityisyyttä tai yleistä etua. Kaikki tieto mikä koskee oppilaan terveydentilaa, vammaisuutta, elintapoja, varallisuutta tai perhe-elämää edellyttää salassapitoa. (Vehkamäki, Lahtinen & Tamminen - Dahlman 2013,12.)

Julkisuus ja tietosuoja – oppaassa (Vehkamäki ym. 2013,12) selvitetään, että tietosuoja tarkoittaa opiskelijoita koskevien henkilötietojen asiallisesti perusteltua käsittelyä oppilaitoksen toiminnan kannalta. Toisin sanoen kaikelle tiedon käytölle tulee olla peruste esim. oppilaan ottamiseksi oppilaitokseen tai opetuksen järjestämiseksi.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa on yksiselitteisesti kirjattu salassa pidettävän tiedon tiedonsiirto mahdollisuudet. Oppilaitoksen henkilöstö ei saa antaa sivullisille tietoonsa saamia yksittäistä oppilasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ellei tiedon antamiseen ole asianomaisen tai hänen huoltajansa suostumusta tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lainsäädäntöä. Kun oppilas siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, on aikaisemman oppilaitoksen pyydettävä oppilaan tai hänen huoltajansa suostumus sellaisiin salassa pidettäviin tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opiskelijahuollon jatkuvuuden kannalta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 luku 3, 22 - 23§.)

Opetushallituksen laatimassa opetustoimen julkisuus- ja tietosuoja oppaassa, (Vehkamäki ym. 2013, 86) on käsitelty laajasti oppilaiden henkilötietojen antamisesta ja luovuttamisesta. Viranomaisten rekistereissä olevien henkilötietojen salassapito ja julkisuus selviävät julkissulain mukaan, samoin niiden antaminen ja luovuttaminen. Erityislainsäädännöissä kuten koululaeissa on säännöksiä salassapidosta.

Tietojen antaminen tarkoittaa, että jonkun pyynnöstä annetaan tietoja suullisesti tai asiakirjan antamista nähtäväksi, jäljennettäväksi tai kuultavaksi. Pyytäjän tulee olla tietoinen, millä edellytyksillä henkilötietoja saa käsitellä ja rekisterejä pitää. Tietojen luovuttaminen sen sijaan on tietojen luovuttamista kopiona, tulosteena tai sähköisesti. Julkisia henkilötietoja voi luovuttaa vain, jos saajalla on oikeus käsitellä kyseisiä tietoja. Salassa pidettäviä henkilötietoja voi antaa ja luovuttaa viranomaisen henkilörekisteristä ulkopuoliselle vain laissa mainituin perustein. (Vehkamäki ym. 2013, 40, 86)

4.2 Nivelvaihe perusasteelta eteenpäin

Tässä opinnäytetyössä nivelvaiheella tarkoitetaan perusopetuksen ja toisen asteen ammatillisten opintojen välistä aikaa.

Kun opiskelija siirtyy oppilaitoksesta toiseen, siirtymävaiheen toimintamallien kokonaisuuden muodostavat oppilaan opintopolkua koskevat tiedonsiirtomenetelmät. Oppilaan siirtyessä uuteen kouluympäristöön, hänen opintopolkuunsa ja koulumenestykseensä liittyvän tiedon vaihto tapahtuu lähettävän ja vastaanottavan oppilaitoksen välisenä nivelvaihteytenä. Nivelvaihteydenkäytöksi aloitetaan opiskelupaikan vahvistamisajankohdan jälkeen, oppilaan opintojen alkuvaiheessa. Nivelvaihteydenkäytöksi osallistuvat yleensä oppilaitoksen hallinnosta ja päätöksenteosta vastaavat henkilöt sekä opinto-ohjauksesta ja psykososiaalisesta tuesta vastaavat henkilöt. Näitä ovat rehtorit, opinto-ohjaaja, koulukuraattori, erityisopettaja, terveydenhoitaja ja koulupsykologi.

Nivelvaiheen tiedonsiirto nähdään tärkeänä, sillä siten opiskelijan ohjauksen ja tuen tarpeet pystytään paremmin huomioimaan jo ennen opintojen alkua tai heti niiden alkuvaiheessa. Tällä tavalla ehkäistään koulutuksen keskeyttämistä. Tiedonsiirtokäytännöt ovat sitä yksityiskohtaisempia, mitä suuremmat ovat oppilaan opiskelun ja tuen tarpeet. (Mäkinen 2007, 47- 48.)

Mäkinen (2007) listaa keskeisimpiä asioita nivelvaiheen tiedonsiirrossa seuraavasti:

- 1) oppilaan psykososiaalinen tilanne
- 2) opetussuunnitelma(t), jota noudatettu
- 3) koulumenestys ja jatkosuunnitelmat
- 4) lähettävän ja vastaanottavan oppilaitoksen yhteystiedot
- 5) hakijan henkilötiedot ja huoltajien yhteystiedot

Mäkinen (2007) mainitsee oppilaanohjauksen nivelvaiheen käytänteiksi ja välineiksi esimerkiksi: nivelvaihekokoukset ja tapaamiset sekä nivelvaiheen tiedonsiirtoon laaditut asiakirjat. Kero (2005,55 - 56.) puolestaan korostaa yksilöllisten ratkaisujen löytymisen tärkeyttä. Hän näkee sen kannustimena opiskelijoiden siirtyessä perusopetuksesta ammatilliselle toiselle asteelle. Kero nostaa ydinkysymykseksi sen, miten

saada oppilas aloitteelliseksi ja vastuulliseksi tilanteissa, joissa hänellä on ollut aiemmin vaikeuksia. Toinen kehitettävä asia, jonka hän nostaa esiin on, kuinka käytössä olevien mallien avulla saadaan viranomaisten verkosto aukottomaksi ja ajantasaiseksi. Tavoite olisi löytää asiantuntemus yksittäisen opiskelijan ohjaamisessa hänen parhaakseen.

4.3 Oppilaanohjaus osallisuuden lisääjänä

Oppilaanohjauksen tavoite on Lerkkasen & Virtasen (2005,36 – 37) mukaan lisätä osallisuutta ja vähentää syrjäytymistä. Oppimisen ja opiskelun ohjaus tukee nuorta yhdistelemään asioita kokonaisuuksiksi ja muodostamaan tietojärjestelmän, jota hän myöhemmin opinto- ja työelämässä tarvitsee. Nuorelle täytyy antaa tilaa olla aktiivinen toimija omiin opintoihin ja päätöksentekoon liittyvissä asioissa, eikä olla vain ohjauksen kohde.

Ohjaustoiminnan tavoite on muodostaa jatkumo, joka kestää koko perusopetuksen ajan, aina jatko-opintoihin saakka. Ohjausta toteutetaan huoltajan kanssa yhteistyössä. Ohjauksen avulla oppilas oppii tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja tekemään omiin valmiuksiinsa ja arvoihinsa perustuvia arkielämää sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014,442.)

Rantakankaan (2009) tutkimuksessa todettiin, että peruskoulu ja toisen asteen ohjauksen ja opetuksen pitäisi tukea enemmän opiskelijalähtöistä oppimista ja itseohjautuvuuden kehittämistä. Oppilaanohjauksessa erittäin tärkeäksi koettiin eri ammatteihin ja työelämään tutustumista. Se korostui erityisesti paljon tukea tarvitsevien kohdalla. Tätä tietoa hyödyntämällä siirtovaihe voisi alkaa toisella asteella työpainotteisesti. Toinen seikka onnistuneelle aloitukselle on oikeanlainen siirtymävaiheen ohjaus ja realistiset odotukset tulevasta opiskelupaikasta. Oppilaat halusivat tietoa opiskelukustannuksista ja mahdollisia tutustumiskäyntejä oppilaitoksiin tai vierailijoita omille oppitunneille.

Tytöt kokivat henkilökohtaisen ohjauksen tärkeämmäksi kuin pojat. He myös saivat sitä useammin. Henkilökohtaisen ohjauksen lisääntyessä arviot ohjausprosessista paranivat. Tutkija selittää sen sillä, että oppilaanohjaaja tulee tutummaksi ja ohjaus saatetaan oivaltaa paremmin. Henkilökohtainen ohjaus lisäsi nivelvaiheen informaation saantia ja auttoi siten jatko-opintojen suunnittelua. (Rantakangas 2009, 114 - 118.)

Lappalaisen ja Hotulaisen (2007) artikkelissa avataan seurantatutkimusta - peruskoulussa arvioitujen tukitarpeiden yhteyttä nuorten koulutukseen ja työhön sijoittumiseen. He korostavat koulun merkitystä niiden oppilaiden kohdalla, jotka ponnistavat opintielleen heikoista lähtökohdista. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle ei valikoiduta sattumanvaraisesti vaan niiden ulkopuolelle jääminen tai jättäytyminen voi johtaa tapahtumaketjuun, jossa ongelmat kasautuvat. Tutkimuksen mukaan paljon tukea tarvitsevat oppilaat olivat muita ryhmiä selkeämmin epävarmoja linjavalinnoistaan tai jääneet kokonaan koulutuksen ulkopuolelle.

Oppilaanohjauksen tärkeys nousee esiin tutkijoiden mielestä etenkin niiden nuorten kohdalla, joilla on tukitarpeita peruskoulun aikana. Nämä nuoret tarvitsisivat aktiivisempia ja laaja-alaisempia tukitoimia jo peruskoulussa sekä tukea ja seurantaa toisen asteen koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa. Ohjauksessa tulisi pyrkiä ennaltaehkäisemään ongelmien kasautumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja samalla vastata oppilaiden yksilöllisiin tukitarpeisiin kokonaisvaltaisesti. Heidän tutkimuksensa osoitti, että kolmannes paljon tukea peruskoulussa tarvitsevista nuorista näyttäisi elävän epävakaaassa elämäntilanteessa vielä yhdeksän vuotta peruskoulun päättymisen jälkeen. (Lappalainen & Hotulainen 2007, 244, 253 - 254.)

4.4 HOJKS – erityisoppilaan oikeus

HOJKS tarkoittaa henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa. Se laaditaan erityisopetukseen siirretylle tai otetulle oppilaalle. Suunnitelmassa määritellään oppilaan tarvitsemat tukimuodot ja tuesta vastaavat toimijat. Suunnitelma tulee tarkistaa vähintään kerran lukuvuodessa tai oppilaan tarpeiden mukaan useamminkin. HOJKS on väline, jolla voidaan tavoitteellisesti ja säännöllisesti seurata oppilaan kehitystä ja oppimista huoltajan kanssa.

HOJKS.in laatii oppilaan opettaja ja muut oppilaan kanssa työskentelevät henkilöt yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Suunnitelman laadinnan pohjana on aina yksilöllisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt. Suunnitelmassa on muun muassa seuraavia tietoja: kuvaus oppilaan oppimisvalmiuksista, taidoista, vahvuuksista ja kehittämistarpeista; opetuksen ja oppimisen tavoitteet, joista johdetaan opetuksen keskeiset sisällöt. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014,67.)

Asiakirjaan luetteloidaan ne oppiaineet, joissa poiketaan opetussuunnitelmasta. Asiakirjaan merkitään myös opetukseen osallistumiseksi tarvittavat tuki – ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut, erityiset apuvälineet ja oppimateriaalit; henkilöt, jotka osallistuvat oppilaan opetus- ja tukipalveluiden järjestämiseen sekä heidän vastuu alueensa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014,67.)

Asiakirjassa selvitetään oppilaan edistymisen seurannan ja arvioinnin periaatteet. Oppilaan arviointi perustuu yleiseen oppimäärään tai siihen oppimäärään mikä hänelle on asetettu henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa. Yksilöllistetyistä oppimääräistä on tehtävä merkintä todistukseen. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014,67.)

Siirto-HOJKS:ksi kutsutaan Jauholan ja Miettisen (2012,17) mukaan perusopetuksessa laadittua suunnitelmaa. Siirto-HOJKS sisältää

perusopetuksen jälkeisen koulutuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot mm. erityisopetuksen perusteesta, noudatetusta opetussuunnitelmasta sekä perusopetuksen aikana ja päättövaiheessa oppilaalle tarjotuista tukitoimista.

Jauholan ja Miettisen(2012) tutkimuksessa todetaan siirto-HOJKS:in olevan käytössä 86 %:lla (N 80) vastaajista ja yli puolet kaikista vastanneista (52 %) koki siirto-HOJKS:in käytön joko hyvin tai erittäin hyvin toimivaksi. Silti yli 13 % kokee sen toimivan heikosti.

4.5 Oppilaanohjaus ja HOJKS Tuusulan Pajakoulussa

Tuusulan Pajakoulussa oppilaanohjauksesta vastaa sosiaaliohjaaja yhdessä erityisopettajan kanssa. Pajakoulussa panostetaan yhdeksäsluokkalaisten oppilaanohjaukseen. Ammatinvalintaan ja jatko-opintoihin liittyvä keskustelu aloitetaan oppilaiden kanssa mahdollisesti jo kahdeksannella luokalla. Jatko-opintoja suunnitellaan ryhmässä ja yksilöllisesti oppilaan kanssa. Yhdessä kartoitetaan hakutoiveet ja pohditaan todelliset mahdollisuudet tulla valituksi ja menestyä valitulla linjalla. Opintojen keskeyttämiselle voi olla syynä pitkä koulumatka tai hakeutuminen jonkun muun suosittelemalle alalle. Joka vuosi on oppilaita, jotka hakeutuvat vanhempien toivomalle alalle tai alalle jonne kaveri meni. Kaikkien kanssa tehdään yhteishaku. Joku saattaa silloin tällöin väläyttellä ajatusta väli vuoden pitämisestä, mutta sellaiseen vaihtoehtoon ei kannusteta eikä sitä edes pidetä vaihtoehtona.

Yhdeksäsluokkalaiset käyvät tutustumassa lähialueen ammatillisiin oppilaitoksiin ja niihin linjoihin, joista ovat kiinnostuneita. Vuosittain käydään vierailuilla avointen ovien päivänä, itsenäisesti tai sosiaaliohjaajan kanssa. Tutustumiskäynnille lähtevät nuoret, jotka ovat kiinnostuneita kyseisestä oppilaitoksesta. Nuorelle voidaan järjestää myös lyhyt 1-3 päivän koulutuskokeilu, jolloin nuori on osa ryhmää ja saa kokemusta ammatillisella linjalla opiskelusta. Loppuvuodesta 2016 Hyrylän koulukeskuksessa järjestettiin ammatinvalintamessut, johon osallistuivat

kaikki Pajakoulun oppilaat. Messuilla oli esillä toisen asteen ammatillisia oppilaitoksia, lukioita, TE- keskus, etsivä nuorisotyö sekä oppisopimuskeskus. Oppisopimuskeskuksen opinto-ohjaaja kävi Pajakoulussa kertomassa oppisopimuskoulutuksesta syksyllä 2016.

Pajakoulun oppilaat voivat osallistua Keudan ammattikoulussa toteutettavaan opetukseen kemian prosessiteollisuuden alalla omana ryhmänään. Oman ryhmän ja tutun opettajan läsnäolo antaa rohkeuden tutustua ammatillisen koulutuksen opettajaan ja kysyä toiminnasta tarkemmin. Tavoitteena on herättää kiinnostus prosessiteollisuutta kohtaan.

Pajakoululaisilla on mahdollisuus työelämään tutustumisjaksoihin eli TET-jaksoihin kahdesti lukuvuodessa, kerran syksyllä ja toisen kerran keväällä. TET- jakso kestää kaksi viikkoa kerrallaan. Pajakoulussa TET- jaksolle annetaan erityinen painoarvo. Monelle jakso merkitsee kouluhistoriansa parhaita aikoja ja parhaita arviointeja ja palautteita. Toisille työelämän pelisäännöt ovat liian raskaita. Työaikojen noudattaminen, sairaspäivätodistusten hankkiminen ja sääntöjen sitovuus ja vastuu työtehtävistä on aikuiseksi kasvamista. Kaikki eivät ole siihen vielä valmiita. TET- jakso antaa myös oivan tilaisuuden tutustua eri ammatteihin ja työelämän sääntöihin. Tutustumiset helpottavat joitain oppilaita jatko-opintoja suunniteltaessa. Heille muodostuu käsitys siitä, mitä he mahdollisesti haluavat tai eivät ainakaan halua tehdä työkseen.

Varsinainen yhteishaku tehdään Pajakoululla, jos huoltaja hyväksyy oppilaan koulussa esitäyttämän hakulomakkeen. Jos hakutoiveet eriävät nuoren ja huoltajien välillä, siirtyy vastuu yhteishausta kodille. Yhteistyö koteihin on tiivistä koko hakuprosessin ajan. Pääkoulun eli Hyrylän koulukeskuksen opinto-ohjaaja on tarvittaessa mukana. Häneltä saa konsultaatioapua ja ryhmämuotoista opetusta sovittaessa.

Kaikille Pajakoulussa opiskeleville laaditaan HOJKS. Asiakirja laaditaan syksyllä tai muutama kuukausi sen jälkeen, kun oppilas on aloittanut Pajakoulussa ja se tarkistetaan vuosittain. Yhdeksäsluokkalaisten kohdalla

HOJKS tarkistetaan vuoden vaihteen jälkeen ennen yhteishakua, jotta huoltaja tietää mitä suunnitelmia oppilaalla on ammatinvalinnan suhteen. Keväälle voidaan asettaa vielä yhteinen tavoite, peruskoulun loppuun saattamiseksi tai mahdollisesti korottaa joitain arvosanoja päättöarviointia varten.

Tuusulassa siirto-HOJKS ei ole ollut yleisesti käytössä. Uusi koulutuksen järjestäjä on halutessaan pyytänyt oppilasta toimittamaan aiemmin tehty HOJKS heidän käyttöönsä. Näin on toimittu myös Pajakoulussa.

Tiedonsiirtoa kehitetään toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa opinnäytetyön tuotoksen eli tiedonsiirtolomakkeen muodossa, mutta tarkoitus on jatkossa kirjata myös siirto- HOJKS. Siinä kuvataan päättövuo­den opetussuunnitelma, tarjotut tukitoimet ja yleiskatsaus kuinka opiskelu on sujunut. Siirto- HOJKS siirtyy oppilaan mukana uuteen oppilaitokseen.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisessa opinnäytetyöraportissa lukijalle välittyy tekijän ammatillinen osaaminen. Raportti on teksti, joka selvittää mitä, miksi ja miten tekijä on sen tehnyt ja millainen prosessi on ollut ja millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin tekijä on päätenyt. Raportin lisäksi toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu produkti eli tuotos, joka voi olla esim. tapahtuman järjestäminen, esite tai opas. Opinnäytetyön tulisi olla työelämälähtöinen ja käytännöllinen. (Vilka & Airaksinen 2003, 10 - 65)

Vilka ja Airaksinen(2003, 63 - 64) ohjeistavat valitsemaan haastattelutavan sen mukaan millaista ja miten tarkkaa tietoa toiminnallisen opinnäytetyön tueksi tarvitaan. Koska toiminnallisessa opinnäytetyössä usein riittää suuntaa antava tieto, ei litterointi eli haastattelun puhtaaksi kirjoittaminen, ole yhtä välttämätöntä ja täsmällistä kuin tutkimuksellisessa opinnäytetyössä.

Tiedonkeruumenetelmänä tässä opinnäytetyössä on käytetty parihaastattelua. Haastattelutyypiksi on valittu teemahaastattelu, jossa haastattelun aihepiiri on tiedossa, mutta kysymyksiä tai järjestystä ei ole tarkkaan määritetty. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 208 - 209.) Teemahaastattelu on avointa haastattelua strukturoidumpi ja jossa haastattelijan on helpompi viedä sitä eteenpäin eikä se vaadi monia haastattelukertoja. Hirsjärvi ja Hurme (2011, 63) toteavat ryhmähaastattelun eduiksi nopeasti saatavan tiedon usealta vastaajalta samanaikaisesti sekä sen, että mielipiteen saaminen lapsilta, jotka ovat ujoja ja arkoja on helpompaa ryhmähaastattelun avulla. Oman haasteensa nuorten haastattelulle antaa heidän herkkyytensä kokea, että heidän asioitaan udellaan. Hirsjärvi ja Hurme(2011,132) nostavat esiin myös olettamuksen, jossa nuoret saattavat ajatella, että haastattelu edustaa koulua ja sen työntekijöitä, joita vastaan he kapinoivat. Tilannetta korostaa vielä se, jos haastattelu tehdään koulussa ja kouluajalla. Haastattelu

saattaa tästä syystä jäädä lyhyeksi ja ylimalkaiseksi. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 132.)

Tässä opinnäytetyössä teemahaastattelun teemat ovat nivoutuneet opintojen nivelvaiheen tiedonsiirtoon. Teemat nousevat Mäkisen (2007, 47) ja Keron (2005, 54) tärkeäksi kuvaamien nivelvaihetietojen pohjalta. Pajakoulun työntekijöitä kiinnosti erityisesti, minkälaisen tiedon oppilaat kokivat tärkeäksi antaa eteenpäin. Kolmas teemojen sisältöön vaikuttanut seikka oli konsultaatiokeskustelut erityisopettajien ja Hyrylän yläasteen oppilaanohjaajan kanssa. Ensiksi tarkoitus oli pohtia tiedonsiirron hyviä ja huonoja puolia, jotta oppilaat voisivat luoda siitä merkityksen itselleen. Oli tärkeää saada tietoa oppilailta, kenelle he haluaisivat asioitaan annettavan. Kuka voisi olla se henkilö toisella asteella, jonka tulisi tietää heidän tilanteestaan. Ajatuksena oli muodostaa haastattelu, jonka lopputuloksena he ymmärtävät muodustuvan tiedonsiirtolomake, joka auttaa heitä uusien opintojen alussa.

Tarkoituksena oli toteuttaa haastattelu parihaastatteluna, jossa toinen pystyy tukemaan toista ja antamaan ideoita ja kannustaa kertomaan omia ajatuksia asian suhteen. Haastatteluista kaksi toteutui parihaastatteluna ja loput viisi yksilöhaastatteluna. Kaksi oppilasta ei halunnut tehdä parin kanssa ja kolmen kohdalla tilanne ei antanut mahdollisuutta parihaastatteluun.

Haastattelut toteutettiin vk 41 - 46 koulupäivän aikana sopivan tilaisuuden tullen. Se asetti oman valmistautumiseni haastatteluun hieman ongelmalliseksi, koska piti hypätä tilanteesta toiseen lyhyellä varoituksella. Haastattelut suoritettiin vapaina olleissa tiloissa kuten luokahuoneessa, opettajan huoneessa tai erillisessä pikkuhuoneessa. Välillä huoneisiin kantautunut muiden ääni häiritsi keskustelua. Tein yhden haastattelun päivässä. Haastatteluun osallistui 9 yhdeksäsluokkalaista oppilasta. Iältään oppilaat olivat 14 – 16 vuotiaita, 2 tyttöä ja 7 poikaa. Kaksi oppilasta aloitti lukukauden lopussa, joten jätin heidät haastattelemaan. Aloitin haastattelut kertomalla haastattelun tarkoituksen ja sen miksi

heidän mielipiteensä tiedonsiirtolomaketta suunniteltaessa on tärkeä. Haastattelujen aikana kerroin useamman kerran ettei, mitään tietoa siirretä ilman oppilaan tai hänen huoltajansa lupaa. Toistin myöskin sen, että tiedonsiirtolomakkeeseen kirjatut tiedot eivät vaikuta oppilasvalintoihin vaan tieto siirtyy vasta, kun opinnot alkavat uudessa oppilaitoksessa.

Koulupäivän aikana toteutetut haastattelut jäivät joidenkin osalta lyhyiksi, koska he halusivat nopeasti takaisin muiden joukkoon tai heillä ei ollut intressiä pohtia tiedonsiirtoa ylipäänsä. Toisilta vastaukset olivat tarkkoja ja yksityiskohtaisia. Tällöin tilanne muodostui vuorovaikutukselliseksi keskusteluksi haastateltavien ja haastattelijan välillä. Sain useasti palauttaa keskustelun takaisin aiheeseen, puheen harhauduttua liian kauas. Haastattelun aikana tein tarkentavia kysymyksiä, jos joku ei ymmärtänyt kysymystä tai vastaus jäi minusta vajaaksi tai epäselväksi. Haastattelijan rooli oli toisaalta helppo ja luonteva, koska tunnen oppilaat hyvin eikä tilanteissa ollut turhaa jännittyneisyyttä. Samalla rooli oli haastava, koska tiesin heidän ongelmansa, mutten voinut johdatella keskustelua liikaa. Toinen haastavalta tuntunut tilanne oli kun tietoa piti ”lypsää”. Yksi pojista vastasi jokaiseen kysymykseen – ” emmä tiää” eikä siitä keskustelusta voi johtopäätöksiä tehdä. Hän halusi kuitenkin osallistua haastatteluun.

5.2 Haastattelun tulokset

Teemahaastattelun runkona käytin seuraavia aihealueita: Tiedonsiirron hyvät ja huonot puolet, kenelle tietoa siirretään, tiedonsiirronmerkitys ja tiedot, jotka oppilas voisi siirtää toiselle asteelle.

Tiedonsiirron hyväksi puoliksi oppilaat kokivat sen, että vastaanottava oppilaitos tietää millaisia oppilaita on tulossa ja tieto ajantasaista. Toiveena tiedonsiirrolle on, että opiskelua voidaan suunnitella yksilöllisesti, jotta oppilas suoriutuu opinnoista. Huonoiksi puoliksi tiedonsiirrossa oppilaat nostivat leimaantumisen, väärinkäsitykset ja tunnille osallistumisen kieltämisen. Yhdellä tytöllä ja kolmella pojalla oli

alussa täysin kielteinen kanta minkäänlaisen tiedon siirtämiseen. Yksi tyttö ja kaksi poikaa kokivat, että negatiivisella tiedolla on merkitystä, siihen miten uudet opettajat heihin suhtautuvat. He saattavat tulla leimatuiksi huonosti käyttäytyviksi ja voi syntyä väärinkäsityksiä tai vääriä mielikuvia oppilaasta.

Huonoja asioit ei oo kiva kertoa, ettei tuu väärinkäsityksiä tai vääriä mielikuvia oppilaasta tai leimaudu jos opettaja on epäammattimaisesti kirjannu asioit..

Yksi poika sanoi, että voi olla vaan fiilis, ettei halua antaa tietoja itsestään. Omien tietojen jakaminen voi aiheuttaa ahdistusta ja epämiellyttävän olon tunteen. Keskustelun edetessä ja tarkentavien kysymysten jälkeen heidän näkemyksensä muuttuivat hiukan. Yksi poika pohti mitä, jos oppilaitos tietää hänen AD/HD:staan, niin voidaanko hänen osallistuminen hallitunnille kieltää, koska hän saattaa aiheuttaa vaaratilanteita.

Päästäköhän ne mut hallitöihin ku oon tällanen...voi tulla vaaratilanteit..

Suurin osa haastatelluista, viisi yhdeksästä, voisi siirtää itseään koskevat tiedot toisen asteen ryhmänohjaajalle. Yhden oppilaan mielestä ryhmänohjaajan kanssa ollaan eniten tekemisissä, joten on luonnollista, että hän tietää asioista. Toinen oppilas sanoi, että ryhmänohjaaja voi tarvittaessa viedä tietoja eteenpäin. Lisäksi ryhmänohjaaja ei odota liikoja, jos tietää millainen oppilas on kyseessä.

Ryhmänohjaajalle vois kertoa, ni se ei ala odottaa liikoja musta..

Yksi oppilas välittäisi tiedon erityisopettajalle, koska on ollut aina erityisopetuksessa ja kokee heidän ymmärtävän hänen tilanteensa. Oppilaanohjaajalle tietonsa antaisi kaksi oppilasta. Toinen heistä perusteli sillä, ettei oppilaanohjaaja kerro asioita kenellekään muulle.

Tiedonsiirron merkityksessä oppilaalle itselleen on samoja elementtejä kuin tiedonsiirron hyvissä puolissa eli oppilaat kokivat hyvänä sen, että vastaanottava oppilaitos tietää millaisia oppilaita on tulossa ja että heitä voidaan tukea suoriutuakseen opinnoista. Yksi merkittävä kokemus oli se, että heistä välitetään ja heistä ollaan kiinnostuneita.

Tiedot jotka oppilaat voisivat siirtää, nousi esiin useita. Esimerkiksi oppiaineiden yksilöllistämiset, oppimisvaikeudet ja siihen liittyvät pulmat, kuten hidas lukunopeus, vähäinen kirjallisen tuottamisen taito. Kaksi kertoi AD/HD diagnoosistaan ja lääkityksestä myös keskittymisvaikeudet ja käytöshäiriöt haluttiin mainita.

Tieto mun AD/HD:sta vois auttaa niit ymmärtää mun tilanteen.

Yksi kertoi opiskelumotivaatiosta, koska elämässä tapahtuneet isot asiat vaikuttavat koulunkäyntiin. Runsaat poissaolot koettiin asiaksi, jonka voisi kertoa eteenpäin. Kaksi oppilasta yhdeksästä halusi kertoa onnistumisista ja positiivisista asioista.

Onnistumiset ois kiva saada esiin, mitä osaa tai kiinnostaa.

Haastatteluiden aineisto kerättiin kirjoittamalla vastaukset muistiin. Haastattelun aikana saatoin kysyä vastauksen useamman kerran saadakseni vastauksen oikein kirjoitettua. Se olikin yksi haastavimmista tehtävistä haastattelun aikana. Ajattelin sen kuitenkin olevan helpompi tapa kuin nauhoittaa haastattelut ja litteroida ne. Vastaukset jaottelin teemoittain eli mitä asioita oppilaat nostivat esiin sen teeman kohdalla. Koska vastauksia oli suhteellisen vähän saatoin käyttää suurinta osaa vastauksista edellä analysoituun haastattelun sisältöön.

Tulosten perusteella voi päätellä, että Pajakoulun oppilaat haluavat apua ja tukea vielä perusopetuksen jälkeen. He ovat tietoisia omista haasteistaan ja epävarmoja pärjäämisestään toisella asteella, jolloin opiskelu on itsenäisempää eikä tuki ole yhtä vahvaa kuin Pajakoulussa. Pajakoulua käy juuri se syrjäytymisuhan alla oleva joukko, joka tarvitsee saattaenvaihdon ja tiiviin tuen opintojen alkuvaiheessa. Opintojen

keskeyttämisen riski heidän keskuudessaan on suuri, varsinkin jos koti ei pysty tukemaan oppilaan kasvua ja kehitystä nuoruudesta aikuisuuteen.

Tiedonsiirtolomakkeen merkitys kasvoi entisestään sisällön analysoinnin myötä. Suurin osa oppilaista koki tavoitteeni luoda heidän tulevaisuuttaan palvelevan lomakkeen tärkeäksi. Tiedonsiirtolomakkeen avulla pystytään antamaan opetuksen järjestämistä varten tarvittavat yksilölliset tiedot.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana tehdyistä nuorten opintoihin ja työelämään sijoittumiseen liittyvissä tutkimuksissa ja hankkeissa on havaittu nivelvaiheen tuen ja tiedonsiirron tärkeys. Oppilailta, jotka ovat saaneet erityistä tukea peruskoulussa, on keskimääräistä hankalampaa siirtyminen ja kiinnittyminen toisen asteen opintoihin sekä työelämään kuten Lappalainen & Hotulainen (2007,252) kirjoituksessaan toteavat.

5.3 Tiedonsiirtolomakkeen muotoutuminen

Tiedonsiirtolomaketta suunniteltaessa on käytetty kolmea eri näkökulmaa. Lomakkeessa tuli olla Tuusulan Pajakoulun työntekijöiden ajatus tiedonsiirron kannalta merkityksellisistä asioista. Lomakkeessa tuli näkyä myös vastaanottavan oppilaitoksen tarvitsemat tiedot. Tärkein lomakkeen sisältöön vaikuttava tekijä oli oppilailta koottu tieto siitä minkälaisia asioita he haluavat itsestään antaa eteenpäin ja kenelle.

Syksyllä 2016 osallistuin Tuusulassa sijaitsevan Keuda yksikön ensimmäiseen Tuusulan peruskoululle järjestämään tiedonsiirtopalaveriin. Paikalla oli Keudan eli Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän edustajia eri aloilta ja vain muutama peruskoulun oppilaanohjaaja. Palaverin jälkeen sovin konsultaatiotapaamiset Tuusulan Keudan ja Seurakuntaopiston erityisopettajan kanssa. Heidän toiveensa tiedonsiirtolomakkeen sisällöstä oli olennainen osa lomakkeen tarkoitusta. Kumpikin painotti pedagogista puolta, ei niinkään yksittäisen aineen tiimoilta, mutta niin, että heille siirtyisi tieto siitä, jos jokin asia on sujunut paremmin tietyn toimintamallin tai pedagogian avulla. Heitä kiinnostaa mitkä asiat ovat auttaneet oppimisessa. Esimerkiksi oppilas, jolla on keskittymisen pulmaa kykenee

suorittamaan päivän työt, jos hänen kanssaan sovitaan tarvittavat tauot jo etukäteen. Moni oppilas osaa arvioida kuinka pitkään työskentelyrupeamaan he pystyvät ennen kuin keskittyminen herpaantuu.

Ammatillisen koulutuksen opetushenkilökunnalle toinen tärkeä siirrettävä tieto on oppilaiden vahvuudet. Heille tärkeä tieto on, jos työharjoittelut ovat sujuneet hyvin tai jos on erityistaitoja esimerkiksi ATK:ssa tai kielissä. Erityisopettajat nostivat esiin myös arjenhallinnan haasteet ja niistä selviytyminen. He kokivat tärkeäksi saada ajoissa tiedon siitä, millaista tukea oppilas tarvitsee.

Purkaessani oppilaille tehdyn teemahaastattelun ja jaotellessani vastauksia teemoittain nostin muutaman teeman tiedonsiirtolomakkeeseen kuten oppimisvaikeudet, käytöshäiriöt ja AD/HD, opiskelumotivaatio. Oman työyhteisön näkökulmasta nousi vielä konkreettiset esimerkit siitä miten oppilas toimii ryhmässä, onko motivaatiota, millaista tukea oppilas tarvitsee ja saa tällä hetkellä. Huoltajat voivat halutessaan lisätä oman näkemyksensä miten arki sujuu kotona ja kertoa nuoren vahvuuksista. Oppilaiden toive vaikuttaa siihen kuka heidän asioistaan saisi olla tietoinen, on otettu huomioon lomakkeessa. Moni heistä koki ryhmänohjaajan olevan avainhenkilö tietämään heidän vahvuuksista ja haasteista. Oppilaiden omien vahvuuksien kuvaamisella on suuri painoarvo lomakkeessa.

Lomakkeen sisällössä ja ulkoasussa on vaikutteita aiemmin tehdyistä lomakkeista, joita löytyi internetistä sekä Hyrylän koulukeskuksen oppilaanohjaajan laatimasta lomakkeesta, joka on vain hänen käytössään. Halusin sen palvelevan nimenomaan Tuusulan Pajakoulun oppilaita. Lomakkeesta tuli kuuden sivun mittainen vaikka siitä on karsittu kaikki turha pois. Tarkoitus on antaa mahdollisimman oikeanlainen tieto, siitä mitkä kaikki asiat vaikuttavat oppilaan koulunkäyntiin. Poissaolot ovat ehkä tärkein mittari kertomaan oppilaasta jotain. Syitä poissaoloihin on monia, mutta se antaa kuvan motivaation tasosta, halusta ja kyvystä hoitaa omia asioita. Liian henkilökohtaisia asioita on vaikea kysyä lomakkeella. Moni ei

ehkä vastaisi niihin, mutta sopivan avoimet kysymykset tai vastausmahdollisuus antaa vapauden itse päättää kuinka paljon kertoo. Olennaista on kuitenkin se, että joku on tietoinen mahdollisista haasteista ja että niistä on mahdollisuus keskustella haluamansa henkilön kanssa tarkemmin.

Lomake on tehty selkeäksi ja helppolukuiseksi. Tarkoitus on, että oppilas itse täyttää siitä osion, huoltaja yhden osion ja koulun edustaja, joko erityisopettaja tai sosiaaliohjaaja, yhden osion. Lomake lähetään kotiin toukokuun alussa ja se tulee palauttaa täytettynä kouluun viikon kuluttua. Koulun edustaja täyttää lomakkeesta koulun osion ja lähettää sen eteenpäin siihen oppilaitokseen, jonne oppilas on vastaanottanut paikan. Näin ollen vain niiden oppilaiden tiedot lähetetään eteenpäin, jotka niin haluavat.

5.4 Eettisyys

Opinnäytetyötä tehdessäni pyrin toimimaan eettisesti ja kaikin tavoin hyvää tutkimustapaa noudattaen. Tutkimuseettisen neuvottelulautakunnan ohjeistuksessa (2012) hyvä tieteellinen käytäntö näkyy työssä rehellisenä, huolellisena ja tarkkana tulosten esittelynä ja arviointina. Eettisyys koskee Tuomen ja Sarajärven (2009, 127) mukaan myös tutkimuksen laatua kuten laadukasta tutkimussuunnitelmaa, tutkimusasetelman sopivuutta ja selkeää raportointia. Eettinen sitoutuneisuus ohjaa hyvää tutkimusta. He nostavat myös esiin ajatuksen siitä, kuinka tutkimuseettiset kysymykset korostuvat mitä vapaamuotoisempia tiedonhankintakeinot ovat. Eettisiä ongelmia on silloin vaikeampia ennustaa. Tutkimuksen ja etiikan välinen yhteys on kaksipuolinen. Tutkija eettinen kanta vaikuttaa hänen tieteellisessä työssään tekemiin ratkaisuihin ja toisaalta tutkimuksen tulokset vaikuttavat tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.)

Tietoperustan lähteitä on arvioitu kriittisesti luotettavuuden tueksi. Koottu aineisto oli laajahko ja kattoi aihealueen useammasta eri näkökulmasta. Käytetyt lähteet ovat mahdollisimman ajantasaisia aihealueen julkaisuja.

Pajakoulussa oli lukuvuonna 2016- 2017 yksitoista yhdeksäsluokkalaista, joten otos on kattava. Aineistoa tuli riittävästi tiedonsiirtolomakkeen toteuttamista varten. Vilka ja Airaksinen (2003, 64) korostavat aineiston laatua eikä niinkään määrää. Aineisto on laadukas, kun se vastaa toiminnallisen opinnäytetyön sisällöllisiin tavoitteisiin ja kohderyhmän tarpeisiin. Aineiston tulee olla monipuolinen. Kysyin oppilaiden vanhemmilta kirjallisesti lupaa haastatteluun. Informoin vanhempia opinnäytetyöstä alkusyksyn HOJKS palaverissa ja kysyin haastatteluluvan tuolloin.

Haastatteluun osallistuminen oli oppilaalle vapaaehtoista eikä hänen henkilöllisyyttään missään vaiheessa paljastettu. Haastatteluun sai osallistua myös yksin, jos koki sen itselleen paremmaksi vaihtoehdoksi. Tutkimusluvan sain sivistystoimen päälliköltä 28.10.2016. Sisällön analyysin jälkeen vastaukset tuhottiin.

6 POHDINTA

6.1 Yhteenveto

Suomessa on lain määrittelemä oppivelvollisuus, joka merkitsee usean vuoden prosessia nuoren elämässä. Peruskoulun jälkeen nuoren odotetaan siirtyvän jatko-opintoihin ja sen jälkeen suoraan työelämään. Siirtymäkohdat on todettu kriittisiksi ajankohdiksi, jolloin osa nuorista tarvitsee vahvaa aikuisen tukea.

Jokaisella meistä on varmasti jokin muistikuva ensimmäisestä opettajastamme. Oli hän sitten kiltti ja ymmärtäväinen tai kova ja etäinen, mutta jäljen hän jätti siihen, miten aikanaan koulunkäynnin koimme. Opettajalla tulisi olla mahdollisuus kohdata oppilaat yksilöinä ja ohjata oppimista. Opettajan ja muun kouluhenkilökunnan asenteella oppilasta ja hänen asioitaan kohtaan on merkittävä arvo oppilaan itsetunnon tukemisessa ja ihmisenä kasvamisessa. Koulunkäynnin pitäisi olla mukavaa ja kouluun pitäisi olla kiva tulla vaikka siellä joutuu tekemään töitä.

Kouluilla on kasvatusvastuu ja se tarkoittaa teoreettisen opetuksen lisäksi elämässä tarvittavien taitojen opettamista ja ohjaamista. Mitä suuremmassa määrin opetukseen tarvitaan lisää sosiaalisten taitojen opetteluja sekä käyttäytymisen ja arjenhallinnan taitoja. Nykyään näihin taitoihin panostetaan aiempaa enemmän. Uuden opetussuunnitelman monialainen oppiminen vaatii oppilaiden ja opettajien välistä erilaista yhdessä tekemistä. Oppilaat tekevät keskenään enemmän töitä ja jakavat oppimisen kokemuksia toisilleen. Ryhmänohjauksen lisäksi opettajat laativat nykyään pedagogisia selvityksiä, joissa kuvataan oppilaiden koulunkäynnin sujuvuutta ja tuen tarvetta. Uudet tehtävät vaativat paneutumista oppilaan sosiaalisiin taitoihin ja oppimisen haasteisiin ja niiden taustalla oleviin syihin. Itse toivon opettajien ymmärtävän oppilaiden tilanteet kokonaisvaltaisesti syy- seuraussuhteet oivaltaen. Toivon myös,

että opettajat saisivat ja uskaltaisivat tehdä yksilöllisiä ratkaisuja ohjauksen ja arvioinnin suhteen.

Kodilla ja koululla on kiistatta erittäin suuri merkitys nuoren elämäntilanteessa, tästä olen samaa mieltä Kurosen kanssa. (Kuronen, 2010, 97.) Osa nuorista kasvaa ja kehittyy aikuisiksi ilman suurempia kolhuja tai riskejä, mutta yhä suurempi joukko nuoria voi entistä huonommin ja tarvitsevat erityistä tukea koko nuoruusiän ajan. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Paras tuki oppilaalle on tilanne, jossa koulu ja koti ovat kasvatuksellisesti samassa linjassa ja yhteinen määränpää on saada Pajakoulusta peruskoulun päättötodistus ja jatko-opiskelupaikka. Kaikilla ei kuitenkaan ole vahvaa kodin tukea ja silloin koulun antama tuki korostuu entisestään. Lappalainen ja Hotulainen ovat mielestäni asian ytimessä kirjoittaessaan, että ne nuoret, jotka tarvitsevat paljon tukea jo peruskoulussa tarvitsevat sitä jatkossakin. He korostavat ennaltaehkäisevän työn merkitystä ja näin koen itsekin. (Lappalainen & Hotulainen 2007, 244.) Olen vuosia pitänyt ”meteliä” siitä kuinka Pajakoulussa tehdään ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. Haluan uskoa, että panostaminen nivelvaiheeseen parantaa oppilaiden pärjäämistä jatkossa ennaltaehkäisevästi. Tästä tärkeästä aiheesta nousi lopputyöni aihe ja osin seuraavaksi kuvaamistani kokemuksista.

Prosessi on ollut pitkä ja opettavainen. Mielessäni olin kehittänyt opinnäytetyöstä suuren peikon vaikka työn aihe on ollut minulle tärkeä ja mielenkiintoinen. Tiesin sen tulevan tarpeeseen ja halusin työn palvelevan Pajakoulua. Koin aluksi sen niin suuritöiseksi, että eteneminen on ollut senkin vuoksi verkkasta. Ihmettelin usein kuinka yhden lomakkeen tekeminen saadaan näin monimutkaiseksi. Olisinhan voinut muokata jostain valmiista lomakkeesta meille sopivan. Toki ymmärsin opinnäytetyön tieteellisen ja pedagogisen merkityksen ja halusin tehdä työstä itseäni tyydyttävän tuotoksen. Olen oppinut lukemaan ja ymmärtämään paremmin tutkimustietoa ja siihen hyödynnettävää aineistoa. Nyt ymmärrän tutkimusmenetelmien erilaisuutta ja niiden merkitystä tuloksiin. Tieni tutkijana on kuitenkin vasta alussa eikä koskaan

kannata sanoa ei koskaan, joten saattaa olla mahdollista, että jonain päivänä olen taas lopputyön äärellä.

Työtä tehdessäni pohdin tutkijan roolia ja sen merkitystä luotettavan ja puolueettoman tutkimustuloksen saavuttamisessa. Olenko kuullut ja ymmärtänyt haastateltavia itsenään vai suodattuuko heidän kertomansa oman viitekehykseni läpi. Miten paljon oma kokemukseni ja mielipiteeni tai odotukseni ovat vaikuttaneet tulosten muotoutumiseen? Pyrkimykseni oli toteuttaa tutkimus mahdollisimman neutraalisti.

Olen tutustunut ammatillisesti tärkeään lähdekirjallisuuteen, joka muuten olisi varmaan jäänyt lukematta. Toisen kertomaan ja tutkimaan tietoon on loistava mahdollisuus reflektoida omia kokemuksia ja näkemyksiä.

Antoisaa oli löytää uusia näkökulmia asioihin, joiden kanssa itse painii.

Tietoa on rajaton määrä ja aiheeseen liittyvää aineistoa ja tutkimustietoa paljon. Rajasin opinnäytetyöni tarkkaan, koska tavoitteenani ei ollut tehdä laajaa tutkimusta aiheesta vaan omassa käytössä toimiva ja käytännöllinen tiedonsiirronväline.

Hyvällä suunnittelulla olen säästynyt monelta karikolta. Olen antanut itselleni aikaa tehdä opinnäytetyötä oman työn ohella. Minulla on ollut aikataulu ja suunnitelma, jonka mukaan pyrin työtäni edistämään. Ajoitus on sujunut lähes suunnitelmien mukaan eikä mitään suurempia takapakkeja haastattelujen tai lupien kanssa ole ollut. Kirjoitusprosessiin olisin voinut antaa itselleni paremmin aikaa. Pohdin paljon, mutta sen kirjoittaminen selkeiksi lauseiksi vie yllättävän paljon aikaa. Se on ollut yksi kasvunpaikka tässä prosessissa.

Työni mielenkiintoisin anti oli haastatteluiden tekeminen ja tulosten tarkastelu. Kaikki oppilaat halusivat osallistua haastatteluun mikä oli minusta yllätys. Usein murrosikäisiä ei saa innostettua mihinkään ylimääräiseen mistä ei suoranaisesti hyödy mitään materiaalista tai edes arvosanojen korotusta. Vastaukset olivat rehellisiä eikä kukaan pilannut toiminnallaan haastattelutilannetta.

6.2 Johtopäätökset

Tulosten yksi tärkeimmistä asioista oli se, että suurin osa oppilaista halusi ryhmänohjaajan olevan se henkilö, jolle tieto aiemmasta koulumenestyksestä annetaan. Heille on tärkeää, että on yksi ihminen, joka tietää missä mennään. On luonnollista, että ihminen jonka kanssa tekee eniten töitä, on se johon rakennetaan luottamussuhde. Kokemuksen myötä on tullut selväksi, että erityisen tuen oppilaat tarvitsevat aikuista, joka asettaa rajat ja pysyy päätöksessään. Aikuista, joka osaa perustella kantansa, mutta on myös valmis neuvottelemaan asioista. Vaikeitakin asioita pystyy käsittelemään vaikka raja on vastassa, tietäen, että aikuinen on silti turvana ja tukena. Moni erityisen tuen oppilas hakeutuvat aikuisen avun piiriin varsinkin, jos he eivät saa upua kotoa.

Minulle iso ja merkittävä asia oli se, että nuoret kokivat lomakkeen tekemisellä olevan oikeasti merkitystä heidän tulevaisuudelleen. Tähän johtopäätökseen tulin, koska kaikki oppilaat osallistuivat haastatteluun ja toivat omia ajatuksiaan ja mielipiteitään esiin.

Kiteytettynä oppilashaastatteiluista voi vetää sen johtopäätöksen, että oppilaat itse kokivat tarvitsevansa tukea nivelvaiheessa. Osa heistä tunnistaa avun tarpeen tietyissä tilanteissa. He kertoisivat melko avoimesti haasteistaan vastaanottavan oppilaitoksen henkilöstölle erityisesti ryhmänohjaajalle ja sen, että he ymmärsivät haastattelun tarkoituksen ja tiedonsiirtolomakkeen merkityksen omaa tulevaisuutta ajatellen.

Tämä tiedonsiirtolomake poikkeaa jo olemassa olevista lomakkeista sisällöltään sen kohdennetun tiedon vuoksi. Se pyrkii laaja-alaisesti kartoittamaan oppilaan vahvuudet ja haasteet. Ja se vastaa Pajakoulussa ja Keski-Uudenmaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien keskuudessa esiin nousseeseen ja valtakunnallisella tasolla herättyyn tarpeeseen.

Tähän tarpeeseen olen mielestäni vastannut suunnittelemalla Pajakoulun käyttöön tiedonsiirtolomakkeen. Pajakoulun oppilaat ovat juuri sitä ainesta, jolla on suuri riski syrjäytyä, jos he jättävät koulut kesken. He ovat erityisen

tuen oppilaita ja ovat sitä jatkossakin. Moni heistä tarvitsee tukea eri elämän vaiheissa vielä useita vuosia peruskoulun jälkeen. Joidenkin tarinat eivät pääty hyvin, mutta tällä päättötyöllä on tavoitteena saada useamman tarina päättymään paremmin. Vaikkakin Myrskylä (2012,1-8) katsoo asioita, kuten syrjäytymistä, yhteiskunnan taloudelliselta näkökannalta, puollan hänen näkemystään siitä, että syrjäytymisen riski kasvaa oleellisesti, jos ihminen ei hanki koulutusta peruskoulun jälkeen. Kouluttautumattomuuteenkin on on syynsä ja niihin pitäisi pystyä puuttumaan ja niissä auttamaan, jotta ihminen saadaan koulukuntoiseksi.

Kokemukset sen toimivuudesta saadaan vasta ensi syksynä, mutta uskon että tässä on hyvä alku laajemmalle yhteistyölle Tuusulan sisällä eri koulujen kesken ja sen lähiympäristössä sijaitsevien toisen asteen oppilaitosten välillä. Päättötyötä tehdessä olen oppinut lisää oppilaanohjauksesta ja huomannut miten hyvää työtä Tuusulan Pajakoululussa tehdään. Oppilaat saavat erityistä ja kokonaisvaltaista sosiaalipedagogista opetusta ja ohjausta, juuri niin kuin tavoitteena tällä saralla on.

6.3 Kehittämisideat

Tiesin, että monessa kunnassa on tehty suunnitelmat tiedonsiirtoa varten peruskoulun ja toisen asteen välillä. Sattuman kaupalla Tuusulan Keuda järjesti ensimmäisen tiedonsiirtopalaverin syksyllä 2016 ja tapaaminen vahvisti olettamustani tiedonsiirrontarpeesta Tuusulassa. Työstäessäni opinnäytetyötä ja tiedonsiirtolomaketta Pajakoulun tarpeeseen, esiin nousi ajatus siitä, että Tuusulan peruskouluissa voisi olla tiedonsiirtoon yhtenäinen käytäntö. Siinä voisi hyödyntää tämän opinnäytetyön tuotoksena syntynyttä tiedonsiirtolomaketta ja kehittää siirtymävaiheen suunnitelmaa eli toimintamallia perusasteelta toiselle asteelle.

Tavoitteena olisi luoda jonkinlainen nivelohjauksen käsikirja, johon on koottu Tuusulan toimintamalli eri koulutusasteiden ja verkostojen välille. Käsikirjasta käy ilmi esimerkiksi ohjausvastuu perusopetuksen aikana,

hakeutuminen toisen asteen koulutukseen ja nivelvaiheen aikana sekä toisen asteen koulutuksen aikana. Käsikirjan voisi laajentaa koskemaan myös laajemmin toiselta asteelta valmistuvia ja heidän ohjaustaan.

Käsikirjan luominen on isotöinen ja vaatii useamman tahon yhteistyötä. Siihen voisi osallistua eri toimialoja kuten erityisnuorisotyö, sosiaalitoimi, sivistystoimi ja TE-keskus. Nämä nuoret ovat meidän kaikkien nuoria ja heidän tulevaisuutensa koskettaa meitä kaikkia. Opinnäytetyöni mottona voisi olla seuraava lause, johon törmäsin tätä työtä tehdessäni. Tekijä ei ole tiedossa. Se sopii mielestäni kaikkeen yhteiskunnallisella ja yksilötasolla merkitykselliseen toimintaan.

Kukaan ei voi tehdä kaikkea,
mutta jokainen voi tehdä jotakin;
Ja jos jokainen tekee jotakin,
tulee kaikki tehdyksi.

LÄHTEET

Bay, J. 1991. Seurauspedagogiikka. Suomen Setlementtisäätiön julkaisusarja.

ELY – Keskus 2016 Saatavissa: https://www.ely-keskus.fi/web/ely/uusimaa-nuorisotakuun-seuranta?p_p_id=122_INSTANCE_aluevalinta&p_p_lifecycle=0&p_p_stat_e=normal&p_p_mode=view&p_r_p_564233524_resetCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=14405#.WB3GiNWLtct

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Hobcraft, J., 2002. Social Exclusion and the Generations. Edited by John Hills, Julian LeGrand and David Piachaud: Undersanding Social Exclusion. Oxford University Press.

https://books.google.fi/books?id=pZd9NWNbEWIC&pg=PA62&dq=social+exclusion+definition&hl=sv&sa=X&ved=0ahUKEwi0ytLvw9_QAhXHWiwKHWc9CCUQ6AEIGjAA#v=onepage&q=social%20exclusion%20definition&f=false

Jauhola, L. & Miettinen, K. 2012. Selvitys ammatillisesta erityisopetuksesta – Opiskelijoille suunnattujen tukitoimien sekä erityisopetuksen toteuttaminen yleisissä ammatillisissa oppilaitoksissa. Opetushallitus.

Raportit ja selvitykset 2012:7. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/140544_Selvitys_ammattillisesta_erityisopetuksesta.pdf

Kero, P. 2005. Verkostotyö ammattiopintoja aloittavien opiskelijoiden kohtaamisessa. Lerkkanen, J. (toim.) Teoksessa: Opinto-ohjauksen tarkoitus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/33910/JAMKJULKAISUJA512005_web.pdf?sequence=1

Kuronen, I. 2010. Peruskoulusta elämäkouluun. Ammatillisesta koulutuksesta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten tarinoita peruskoulusuhteesta ja elämäkulusta peruskoulun jälkeen. Julkaisussa Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuksia 26. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://ktl.jyu.fi/julkaisut/julkaisuluettelo/julkaisut/2010/t026>

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta 1287/2013. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=oppilas-%20ja%20opiskelijahuoltolaki>

Lappalainen, K. & Hotulainen R., 2007. Katsauksia. Kasvatus 3/2007. Saatavissa:

http://people.uta.fi/~hopeno/s33/artikkelit/2007_Kasvatus_LappalainenHotulainen.pdf

Lerikkanen, J. & Virtanen R. 2005. Opinto-ohjaus elämän eri vaiheissa. Lerikkanen, J. (toim.) Opinto-ohjauksen tarkoitus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/33910/JAMKJULKAISUJA512005_web.pdf?sequence=1

Myrskylä, P. 2012. Hukassa - keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Evan analyysi nro.19. Saatavissa:

<http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjailyminen.pdf>

Mäkinen, S. 2007. Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeen 2003 – 2007 loppu- ja arviointiraportti. Opetushallitus. Saatavissa: http://www.opi.fi/download/30243_oppilaan_ja_opinto_ohjauksen_kehittamishanke_2003_2007.pdf

Niskanen, T. Erityisopettaja 12.9.2016. Keuda. Tuusula. Konsultaatio.

Nivala, E. 2008. Nuorten syrjäytymisestä osallisuuteen. Hämäläinen, J. (toim.) Teoksessa sosiaalipedagoginen aikakausikirja. Kuopio: Suomen sosiaalipedagoginen seura ry.

Perusopetuslaki 1998/628. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Opetushallitus. Helsinki 2016. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Rantakangas, E. 2009. Peruskoulusta jatko-opintoihin – ohjauksen ja tuen merkitysopintojen nivelvaiheessa opiskelijoiden arvioimana. Tampereen yliopisto. Saatavissa:

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/76537/lisuri00118.pdf?sequence=1>

Rinkinen, A. & Siipponen M. (toim.) Ohjauksen polkuja, perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämistoiminnan hyvät käytänteet. Oppaat ja käsikirjat 2012:4. Opetushallitus. Juvenes Print - Tampereen yliopistopaino Oy. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/144632_Ohjauksen_polkuja.pdf

Torsti, P. 2014. Kolme huomiota nuorisotakuusta. Suurpää, L. (toim.) Teoksessa Nuorisotakuun arki ja politiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 150, verkkojulkaisu 76.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö.

Saatavissa: http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Tammi

Valtioneuvosto 2016. Artikkel. Nuorisotakuu kärkihankkeelle - johtoryhmä.
Saatavissa: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/nuorisotakuu-karkihankkeelle-johtoryhma

Valtiovarainministeriö 2016. Raportti 1/2016. Kuntakokeilujen väliraportti.
Saatavissa:
http://vm.fi/documents/10623/1230344/Kuntakokeilujen+V%C3%A4liraportti+1_2016.pdf/eb809b31-6889-416f-8f16-3c0959492ec1

Vehkamäki, P., Lahtinen, M. & Tamminen- Dahlman, A. 2013. Julkisuus ja tietosuoja opetustoimessa. Opas koulujen ja oppilaitosten käyttöön. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2013:7. Juventus Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2013. Saatavissa:
http://www.oph.fi/download/152370_julkisuus_ja_tietosuoja_opetustoimesa.pdf

Ylimys, T. Erityisopettaja. Seurakuntaopisto 3.10.2016. Järvenpää.
Konsultaatio.

LIITTEET

Liite 1

Saatekirje huoltajille

Hyvät vanhemmat!

Tuusulassa 22.8.2016

Teen Lahden Ammattikorkeakoulussa sosionomi opintoja varten opinnäytetyötä, jonka aiheena on - *Tiedonsiirto pajakoulun ja toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen nivelvaiheessa*. Tiedonsiirrolla tarkoitan perusopetuksen päättymisen ja toisen asteen opintojen alun välistä tiedonsiirtoa.

Opinnäytetyön ideana on parantaa ja kehittää tiedonsiirtoa koulustamme lähtevien nuorten hyväksi. Toisen asteen opinnot vaativat aiempaa itsenäisempää työtettä ja rohkeutta hoitaa omia asioita. Muutos uuteen, isoon oppilaitokseen on suuri ja osa tarvitsee vahvempaa tukea opintojen alkuun. Tavoite on saada opiskelijoiden opinnot lähtemään sujuvasti käyntiin niin, että tarvittava tieto on siirretty ja opiskelija tietää kenen puoleen kääntyä, jos opinnoissa tulee haasteita. Haluan saada nuorten oman äänen kuuluviin tässäkin asiassa. Mikä tieto on heidän mielestään merkityksellistä ja aiheellista siirtää eteenpäin. Mikä tukee heitä opintojen alkutaipaleella.

Pyydän lupaa saada haastatella lastanne, jotta voin opinnäytetyön tuotoksena kehittää tiedonsiirtolomakkeen, josta hyötyvät oppilas ja vastaanottava ammattioppilaitos. Haastattelut tapahtuvat vk 40-44. Käytän strukturoitua teemahaastattelua pareittain. Yksilöhaastattelu tehdään oppilaan niin halutessa. Noudatan tutkimustyön eettisiä periaatteita ja käsittelen aineiston täysin luottamuksellisesti. Opinnäytetyön raportissa en mainitse oppilaiden nimiä.

Toivon, että palautatte oheisen haastatteluluvan kouluun x.x.xxxx mennessä, kiitos!

Yhteistyöterveisin,

Rita Nygren

rita.nygren@tuusula.fi

040-314 4493

Liite 2

Haastattelulupa

HAASTATTELULUPA

Oppilaan nimi: _____

Annan Rita Nygrenille luvan haastatella lastani – *Tiedonsiirto pajakoulun ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen nivelvaiheessa* – opinnäytetyötä varten.

Kyllä _____ Ei _____

Tuusulassa _____/_____/2016

Huoltajan nimi ja allekirjoitus:

Liite 3

Teemahaastattelurunko

Taustatiedot:

Ikä, sukupuoli, perhetausta

Tiedonsiirron tärkeys nivelvaiheessa

- hyvät/huonot puolet
- kenelle tietoa annetaan
- merkitys itselle

Tiedot, jotka haluaisi/voisi siirtää

- persoonallisuus
- koulumenestys
- arjen haasteet

Liite 4 Tiedonsiirtolomake

TIEDONSIIRTOLOMAKE PERUSOPETUKSESTA TOISELLE ASTEELLE

Tämä lomake tukee opintojesi sujuvaa alkamista uudessa oppilaitoksessa. Siirtotiedot ovat luottamuksellisia ja niitä käytetään opintojesi suunnitteluun. Täytä lomake ja palauta se koulun sosiaaliohjaajalle. Opettajasi täyttää osansa lomakkeesta. Lomake lähetetään kouluun, josta olet ottanut opiskelupaikan vastaan.

Opiskelija täyttää Opiskelijan tiedot	Nimi	Henkilötunnus	Puhelinnumero
	Kansalaisuus	Äidinkieli	
	Asuinpaikka opiskeluaikana ☐ Kotona ☐ Oppilaitoksen järjestämässä asunnossa ☐ Muu, mikä		
	Osoite opiskeluaikana	Postinumero	Postitoimipaikka
Sähköpostiosoite:			

Peruskoulun tiedot	Peruskoulun nimi ja päättymisvuosi: _____
	Paikkakunta: _____
	Päättötodistuksen kaikkien aineiden keskiarvo
	Parhaiten minulta sujuvat seuraavat oppiaineet:
	Minulle tuottivat vaikeuksia seuraavat oppiaineet:

Olen suorittanut 7-9. luokan opinnot seuraavasti, rastita seuraavista sinulle parhaiten sopivat vaihtoehdot	
☐ Olen opiskellut pääsääntöisesti yleisopetuksen luokassa. Mitkä luokat:	☐ Olen opiskellut pääsääntöisesti erityisluokassa. Mitkä luokat:
☐ Olen saanut lisäksi erityisopetusta seuraavissa oppiaineissa _____ _____ _____ _____	☐ Olen opiskellut erityiskoulussa. Missä: ☐ Minulle on laadittu HOJKS ☐ Liitteenä siirto HOJKS ☐ Liitteenä mahdolliset psykologin lausunnot, lukitesti tai muut opiskeluun liittyvät lausunnot

Opiskeluun vaikuttavat muut asiat Kirjoita millaista palvelua olet saanut tai tarvitset tulevaisuudessa	Minulla on ollut säännöllisesti peruskoulun aikana opetusjärjestelyitä tai tukitoimia seuraavasti:	7 – 9 lk.	Tarvitsen toisella asteella
	S2- kielen opetus	☐	☐
	Tukiopetus	☐	☐
	Oma oppimissuunnitelma	☐	☐
	Koulupsykologin palvelut	☐	☐
	Koulukuraattorin /sosiaaliohjaajan palvelut	☐	☐
	Koulunkäynninohjaaja palvelut	☐	☐
	Tiivis yhteistyö kodin ja koulun välillä	☐	☐
	Muita yhteistyötahoja, jotka haluat mainita	☐	☐

	<p>Kerro mitkä asiat sujuvat arjessasi ja missä tarvitset tukea tai opiskeluun vaikuttavia muita asioita (esim. lukivaikeus, pitkäaikaissairaus tai muu terveydellinen seikka esim. AD/HD)</p> <p>Haluan, että seuraavat henkilöt saavat tiedon opiskeluuni liittyvistä asioista:</p> <table border="0"><tr><td>☐ Ryhmänohjaaja/opettaja</td><td>☐ Opinto-ohjaaja</td></tr><tr><td>☐ Erityisopettaja</td><td>☐ Kouluterveydenhoitaja</td></tr><tr><td>☐ Oppilashuoltoryhmän jäsenet</td><td>☐ Joku muu, Kuka:</td></tr></table>	☐ Ryhmänohjaaja/opettaja	☐ Opinto-ohjaaja	☐ Erityisopettaja	☐ Kouluterveydenhoitaja	☐ Oppilashuoltoryhmän jäsenet	☐ Joku muu, Kuka:
☐ Ryhmänohjaaja/opettaja	☐ Opinto-ohjaaja						
☐ Erityisopettaja	☐ Kouluterveydenhoitaja						
☐ Oppilashuoltoryhmän jäsenet	☐ Joku muu, Kuka:						
Huoltaja täyttää	<p>Kerro nuoren vahvuuksista ja asiat, jotka sujuvat. Kerro myös mitä haluatte otettavan huomioon nuoren opiskeluun mahdollisesti vaikuttavista asioista.</p>						

Perusopetuksen edustaja täyttää	Opetusjärjestelyt 9.luokalla <ul style="list-style-type: none">• Saanut erityistä tukea, millaista? _____ _____ _____• Vapautettu _____ opiskelusta, tilalla _____• Poissaolot _____% työajasta. Arvio opetuksen järjestämisessä huomioon otettavista asioista: <ul style="list-style-type: none">• Oppilaan vahvuudet ja erityiset mielenkiinnon kohteet: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____• Oppilaan oppilashuollolliset tarpeet: (myöhästymiset, poissaolot yms.) _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____• Muuta opetuksen järjestämisessä huomioon otettavaa: _____ _____ _____ _____ _____ _____
--	--

	<p>TUEN TARVE</p> <p>☐ Lukemisen ja kirjoittamisen valmiudet</p> <p>☐ Kommunikointivaikeudet ☐ Motivaatio</p> <p>☐ Tarkkaavaisuus ☐ Kielelliset valmiudet</p> <p>☐ Hahmottaminen ☐ Motoriikka</p> <p>☐ Sosiaaliset taidot ☐ Jokin muu</p>
--	--

Oppiaine	MILLAISTA TUKEA OPPILAS ON SAANUT PERUSOPETUKSESSA? Kuvaus opetusjärjestelyistä, mm. yksilöllistäminen, luokkamuoto, tuen laajuus ja säännöllisyys	ARVIOITU TUEN TARVE JATKOSSA
Äidinkieli		
Matematiikka		
Vieraat kielet		
Reaaliaineet		
Käsityö, kädentaidot		
Muut, esim. liikunta, motoriset taidot		
TET-jaksot, työelämä­tietous		

TIEDONSIIRTOLUPA: Tässä lomakkeessa luovuttamiani tietoja voidaan käyttää opetukseni järjestämiseen	
Paikka ja aika	
Oppilaan allekirjoitus	Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

"Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle." POL 40§. Lailla 1288/2013 muutettu 4 momentti tuli voimaan 1.8.2014

YHTEYSHENKILÖ PAJAKOULUSSA	
Nimi	Virkanimike
Puhelin	Sähköposti

ERITYISOPETTAJAN YHTEYSTIEDOT
Nimi
Puhelinnumero
Sähköposti